

LOJİSTİK İLKELERİ

LOJ101U

KISA ÖZET

1.ÜNİTE Lojistiğin Temel Kavramları

GİRİŞ

Bu bölümde lojistiğin kavram olarak gelişimi, işletmelerde üstlendiği rol, faaliyetleri ve önemi üzerinde durulacaktır. Lojistik terimi Yunanca “logistikos” kelimesinden türemiş bir kavramdır. “Hesap bilimi” “hesapta beceri” anlamına gelmektedir. Lojistiğin kökleri savaflara dayanır ve askeri kökenli bir ifade olarak ortaya çıkmıştır. İşletme literatürüne girişi askeri literatüre göre yeni olmakla birlikte lojistik kavramı hızla gelişim göstermiştir. Günümüzde lojistiğin önemi anlaşılmış ve işletme stratejilerinin önemli bir unsuru halini almıştır. Dünyada ve Türkiye’de lojistik sektörü büyümekte, lojistik sektörünün potansiyeli gün geçtikçe daha iyi anlaşılmaktadır.

LOJİSTİĞİN TANIMI

Lojistik tarih boyunca kullanılmakta olan bir kavramdır. Kelimenin kökeni Yunanca “logistikos” kelimesinden türemiş olup “hesap bilimi” “hesapta beceri” anlamına gelmektedir. Lojistik ilk başlarda literatürde askeri kökenli bir ifade olarak yer almıştır. Askeri alanda lojistik, araç-gereç ve birliklerin hareket organizasyonunu tanımlamak için kullanılmaktadır.

LOJİSTİĞİN GELİŞİMİ

Lojistiğin gelişimi, lojistiğin tarihsel gelişimi ve lojistiğin gelişiminde etkili olan faktörler olarak iki başlık altında incelenmiştir.

Lojistiğin Tarihsel Gelişimi:

Askeri literatürde çok eski bir geçmişe sahip olan lojistik iş literatürüne 1900’lü yılların başında girmiştir. İşletme yönetiminde lojistik finans, pazarlama ve üretim gibi alanlarla karşılaştırıldığında daha yeni bir alandır. Lojistik, 1900’lü yılların başlarında yönetim stratejisinin bir bölümü olarak değerlendirilmiştir. Yöneticiler depolamanın ve ulaştırmanın uzun bir süre boyunca birer ihtiyaç olduğunun farkına varmışlar ancak bu faaliyetleri iş yapmanın kaçınılmaz maliyetleri olarak görmüşlerdir. Yöneticiler bu dönemde depolama ve ulaştırmayı teknik birer konu olarak ele almışlardır. Müttefik devletlerin 2. Dünya Savaflının kazanılmasına yaptığı katkının anlaşılmasından sonra lojistiğe olan ilgi artmıştır. Lojistik günümüzdeki şeklini almadan belirli evrelerden geçmiştir. Bu alanda gelişim ve değişimler 1950’li yıllarda başlamış günümüzde de halen devam etmektedir. Günümüzde ise lojistik, işletme stratejilerinin önemli bir unsuru ve rekabet avantajı sağlamanın bir gereği halini almıştır.

Lojistiğin Gelişiminde Etkili Olan Faktörler:

Lojistiğin yıllar Günümüzde lojistiğin şekillenmesinde etkili olan faktörler aşağıda sıralanmıştır:

- **Yük taşımacılığında yaşanan değişim:** Geçmişte uluslararası ticaretin büyük bölümünü hammadde oluştururken günümüzde uluslararası ticarete yarı mamul ve hammadde ticareti devam etmekle birlikte bitmiş ürün ticaretinin dünya ticaretinde daha büyük rol oynadığı görülmektedir. Oyunca nasıl değişime uğradığını zamansal olarak inceledik.
- **Düşen Ürün fiyatları:** Günümüzde pazarda artan rekabet düşen pazar fiyatları işletmelerin maliyetlerini aşağı çekmeye zorlamaktadır. Son yıllarda gerileyen LCD televizyon fiyatları bu duruma örnek olarak verilebilir.
- **Nakliyede yaşanan değişim:** lojistikte nakliye çok önemli bir rol üstlenmektedir. Taşımacılık alanında pek çok ülke, rekabeti arttırıcı düzenlemeyegitmiştir.

- **Stok yönetiminde yaşanan değişim:** İşletmeler günümüzde stok yönetimini müşteri ihtiyaçlarının karşılanmasında temel bir rekabet aracı olarak görmektedirler.
- **Küreselleşmenin doğurduğu sonuçlar:** Küreselleşme ile birlikte işletmeler artık dünya üzerinde çok farklı ülkelerde faaliyet gösterirken; dünyanın birçok yerinden hammadde, yarı mamul tedarik etme, üretim merkezlerinde bir araya getirmek ve bitmiş ürünleri yine birçok ülke pazarına sunma durumu ile karşılaşmaktadırlar.
- **Rekabet baskısının artması:** Rekabetin artması işletmeleri her fırsatı değerlendirmek zorunluluğunda bırakmaktadır.
- **Uluslararası ticaretin büyümesi:** Kuzey Amerika Serbest bölgesi, Avrupa Birliği gibi serbest bölgelerin varlığı uluslararası ticaretin hacmini büyütülmektedir.
- **Perakende sektöründe yaşanan değişimler:** Telefondan satış yapılması, elektronik ticaret, 24 saat hizmet, eve teslim hizmetinin sunulması, şehir dışı alışveriş merkezlerinin kurulması perakende sektöründe yaşanan değişimlere birer örnektir.
- **Tedarik zincirlerinin gücündeki değişim:** Çok büyük perakende zincirleri tedarikçilerinden kendilerine özgü lojistik hizmeti talep edebilmektedir.
- **Tedarik zincirinin stratejik öneme sahip olduğunun anlaşılması:** Yöneticiler tedarik zincirinin stratejik önemini fark etmişlerdir.
- **Üretim felsefesinde değişim:** İşletmeler tam zamanında üretim, yalın üretim, esnek üretim gibi üretim sistemlerine yönelmektedirler.
- **İletişim ve bilgi teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler:** Son yıllarda iletişim ve bilgi teknolojilerinde dikkate değer gelişmeler yaşanmıştır.
- **Ulaştırmada tutumların değişime uğraması:** Taşımacılığın serbestleştirilmesi, demiryollarının özelleştirilmesi, karayolu taşımacılığında kapasitesinin artması ve bunun bir sonucu olarak hava kalitesi ve kirliliğine yönelik endişeler, çevre ile ilgili tutumlarda değişim.
- **Taşıma uzaklıklarının ve maliyetlerinin artması:** Avrupa Birliği'nin genişlemesi, Çin'in, Dünya Ticaret Örgütüne girişi gibi gelişmeler uluslararası ticaretin hacmini arttırmaktadır.

İŞLETMELERDE LOJİSTİĞİN ROLÜ

Lojistik, tedarikçilerden sağlanan malzemenin tesise (fabrika), tesis içerisinde işlem birimlerine ve bitmiş ürünlerin dağıtım kanalları ve müşteriye akışından sorumlu fonksiyondur. Ürünün üretilmesi sırasında gerçekleştirilen işlemler malzemenin etkin ve verimli akışına gereksinim duymaktadır. Bu anlamda tanımda geçen **malzeme**; bir organizasyonun ürününü oluştururken aktardığı her şeydir. Malzeme maddi (hammadde gibi) yapıda olabileceği gibi maddi olmayan (bilgi gibi) yapıda olabilir.

LOJİSTİK FAALİYETLER

Lojistik faaliyet olarak akla öncelikle taşıma faaliyeti gelmektedir. Ancak tedarik zinciri içerisinde gerçekleştirilen lojistik faaliyetlerin alanı taşıma faaliyetleri ile sınırlanmamaktadır. Lojistik faaliyet alanı taşıma, stok yönetimi, depo yönetimi, ambalajlama, sipariş işleme, elleçleme, gümrükleme müşteri hizmetleri, bilgi yönetimi, talep tahmini, satış sonrası servis, fabrika-depo yer seçimi, satın alma, atık parça yönetimini içine almaktadır.

Temel Lojistik Faaliyetler:

Lojistik faaliyetler içerisinde yer alan taşıma, stok yönetimi ve depolama temel lojistik faaliyetler olarak ele alınmaktadır.

Taşıma Yönetimi:

Taşıma, bir nesnenin (ürün, yük, hammadde, hizmet vb.) bir yerden başka bir yere aktarılması işlemini temin eder. Malzeme akışının temelini oluşturmaktadır.

Stok Yönetimi:

Stok, üretimi istenen düzeyde tutmak, teslim ve satışı istenen özelliklere göre gerçekleştirmek amacıyla malzeme ve ürün mevcudunun elde bulundurulmasıdır. Başka bir deyişle, iç ve dış müşterinin talebini karşılamak amacıyla işletmenin elde tuttuğu malzemedir. Tedarik zincirlerinde malzemenin bitmiş ürüne dönüşümü sırasında stok bulundurulur.

Depo Yönetimi:

Depolama, depolara malzemelerin aktarılması ve ihtiyaç duyulmasına kadar muhafaza edilmesi, teslim noktalarına gönderilmek için hazırlanmasıdır. Başka bir deyişle stokların (hammadde, yarı mamul, parça veya bitmiş ürün) yer aldığı depo, dağıtım merkezi ve aktarma merkezlerinde lojistik işlemlerin gerçekleştirilmesidir.

Depolama esas olarak kontrol, teslim alma, yerleştirme, sayım, toplama, kalite kontrol ve gönderme faaliyetlerini kapsadığı görülmektedir.

Depo, Dağıtım Merkezi:

Depo, ürünlerin hammadde aşamasından üretim ortamına, oradan da tüketim merkezlerine kadar dağıtımına kadar bütün bir faaliyetler dizisinin gerçekleşmesinde rol oynayan ara birimlerdir. Depo sözlük anlamı olarak "korumak ya da gerektiğinde kullanmak için bir şey konulan yerdir.

Elektronik Veri Değişimi (EDI):

Elektronik Veri Değişimi iki kuruluş arasında, insan faktörü olmaksızın bilgisayar ağları aracılığı ile yapılmış bilgi ve belge değişimini sağlayan bir sistemdir. Böylelikle verinin bir bilgisayardan diğerine anında iletilmesidir. Bu şekilde alıcı bilgisayarın veriyi okumasını ve bu veriyi işlemlerini sağlamaktadır.

Konsolidasyon:

Depolamada gerçekleştirilen işlemlerden bir başkası konsolidasyondur. Konsolidasyon, farklı merkezlerden gelen benzer ürünlerin depo içerisinde birleştirilmesi işleminden sonra, aynı müşteriye ait olan ürünlerin, bir alanda toplanıp kalite kontrol ve ambalajlama işlemlerinden sonra dağıtımın gerçekleştirilmesi için hazır hale getirilmesi işlemidir.

Barkod:

Barkodlar çeşitli genişlikteki siyah ve beyaz genişliklerin birleşiminden oluşur. Bunların birleşimi herhangi bir ürün için harf ve sayılardan oluşan bir seri karakteri verir. Barkod, sayıları ve/veya harfleri, bilgisayar tarafından hızlı biçimde okunabilecek bir biçimde temsil eder.

Radyo Frekanslı Tanımlama Sistemleri (RŞD):

Radyo frekansı ile tanımlama sistemleri (Radio Frequency Identification-RŞD), canlıları ya da nesnelere radyo dalgaları ile tanımlamak için kullanılan teknolojilere verilen genel isimdir. RŞD temel olarak bir etiket ve okuyucudan (etiketteki bilgileri uzaktan algılayabilen araç) oluşur. Bir otomatik tanıma sistemi olan RŞD de mikroçipteki kayıtlı bilginin anten yardımıyla okuyucu olarak adlandırılan araca ulaştırılması ve sunucu bilgisayara iletilerek kullanılabilir bilgiye dönüştürülmesi söz konusudur.

Çapraz Sevkiyat:

Çapraz sevkiyat, lojistik süreçlerinde tasarruf elde etmek için uygulanabilecek bir tedarik zinciri stratejisidir. Çapraz sevkiyatta, kamyonlarla gelen malzemeler bekletilmeden doğrudan doğruya ya da kısa bir süreliğine (24 saate kadar) bekletilerek sevkiyatı gerçekleştirecek kamyonlara yüklenir.

Destek Lojistik Faaliyetler:

İşletmelerde gerçekleştirilen lojistik faaliyetler firmadan firmaya çeşitli nedenlerden dolayı farklılık gösterebilir. Ancak bu faaliyetlerin temel ve destek olmak üzere iki farklı sınıfta toplanabileceğini daha önceden belirtmiştik.

Müşteri Hizmetleri:

Lojistikte hedef, yüksek müşteri memnuniyetinin elde edilmesidir. Lojistik müşteri hizmet düzeyi, lojistik faaliyetlerin gerçekleştirilmesi sonucunda oluşan müşterinin algısıdır. Bu nedenle müşteri hizmetleri, oldukça büyük öneme sahiptir. Lojistikte verilen müşteri hizmetleri müşteri tarafından verilen siparişlerin hızlı güvenilir ve ekonomik bir biçimde sunuma hazır hale getirilmesi olarak özetlenebilir.

Ambalajlama:

Ambalaj, ürünlerin üreticiden tüketiciye kadar uzanan ulaşımı sırasında güvenli ve hasarsız ulaşımının sağlanabilmesi için kullanılan koruyucu araçların tümüdür. Lojistik yönünden bakıldığında ambalajlama ve paketlemenin; malı koruma ile ilgili işlevleri, depolamayı kolaylaştırma ile ilgili işlevleri, ulaştırma ile ilgili işlevleri bulunmaktadır. Ambalajın malı koruma işlevi ile ilgili olarak, ürünün dış etkenlerden çarpma, ezilme, nem, ısı, gibi fiziki etmenlerden korunmasını sağlar.

Bilgi Yönetimi:

Tedarik zinciri boyunca malzemelerle birlikte bilgi aktarımı da söz konusudur. Ürünler için ait bilgiler, müşteri talebi, aktarılması gereken malzemeler, stok düzeyi, uygunluk, maliyetler ve benzeri pek çok bilgi zincir içerisinde akmaktadır. Bilginin akışının koordine edilmesi çok güç bir işlemdir. Ancak yeterli, doğru ve erişilebilir nitelikteki bilgi lojistik faaliyetlerin etkin biçimde gerçekleştirilmesi için önemlidir.

Diğer Destek Faaliyetler:

Müşteri hizmetleri, ambalajlama ve bilgi yönetimi faaliyetleri dışındaki diğer lojistik faaliyetler diğer destek faaliyetler başlığı altında toplanmıştır. Bu sınıfta yer alan faaliyetler; satın alma, sipariş işleme, elleçleme talep tahmini/planlama, satış sonrası servis desteği, fabrika ve depo yer seçimi, gümrükleme, atık parça yönetimidir.

Satın alma:

Satın alma faaliyeti işletmelerde önceleri stratejik olarak ele alınmayan basit bir fonksiyon olarak ele alınmıştır. Geçmişte satın alma fonksiyonu tarafından üstlenilen sorumluluk üretim için gerekli olan malzemenin en düşük fiyattan alınması ile sınırlı idi.

Elleçleme:

Elleçleme; depoya malzeme boşaltma, depoda mal seçerek ayrıştırma, birleştirme, teslim, paket açma, istifleme, yerleştirme, yerini değiştirme, yenileme, eksik tamamlama, ambalajlama ve yükleme ve benzeri işlemleri kapsar.

Sipariş İşleme:

Sipariş, bir firmanın ürettiği veya satışını yaptığı ürün ve/veya hizmetlerin müşteri tarafından miktar ve zaman verilmek suretiyle firmaya bildirdiği alım kararıdır. Sipariş işleme, müşteri siparişlerinin istenilen yerde ve zamanda teslim edilmesiyle ilgili bir dizi faaliyeti içerir.

Atık Parça Yönetimi:

Ürünlerin üretim ve sonrasında kullanılmayan malzemelerin değerlendirilmesi söz konusu olabilmektedir. Değerlendirme işlemine tabi tutulan malzemenin tekrar kullanımı araştırılır, kullanımı mümkün değilse geri dönüşüme uygunluğu araştırılır.

Satış Sonrası Servis Desteği:

Satış sonrası servis desteği lojistikte destek hizmetlerden bir başkasıdır. Satış sonrası servis desteği satış sonrasında müşteri memnuniyetini sağlayacak biçimde parça ve hizmet desteği, tamir için parçaların bayilere teslimatını, hatalı, fazla sayıda veya farklı tipte teslim edilen ürünlerin toplanarak geri getirilmesi, doğruları ile değiştirilmesi vb. işlemler gerçekleştirilir.

Fabrika ve Depo Yer Seçimi:

Lojistik faaliyetlerin gerçekleştiği depolar, fabrikalar, dağıtım merkezleri gibi tesislerin yerlerinin belirlenmesi kararları lojistik yöneticilerini yakından ilgilendirmektedir. Yer seçimi kararı stratejik bir karardır.

Talep Tahmini/Planlama:

İşletmelerin ürünlerine olan talebi belirlemeleri önemlidir. İşletmeler talep tahminlerini dikkate alarak üretim programlarını, lojistik faaliyetlerinin planlamasında girdi olarak kullanmaktadır.

Gümrükleme:

Gümrükleme lojistik faaliyetleri destekleyen bir diğer hizmettir. Yabancı bir ülkeyle gerçekleştirilen dış ticaret faaliyetlerinde, ürün veya hizmetlerin gümrüklü sahalardan geçişi sırasında devletle olan ilişki ve işlemlerin yürütülmesi hizmetidir.

Lojistik Maliyetler:

Lojistik maliyetler firmalardan firmalara ve endüstri alanlarına göre değişiklik gösterir. Lojistik maliyetler, lojistik faaliyetler nedeniyle ortaya çıkan maliyetlerin tümünü içine almaktadır.

Lojistik Maliyetler Oran:

Taşıma maliyetleri %50-%65

Envanter ve Malzeme Elleçleme Maliyetleri %20-%35

Depo ve dağıtım merkezlerinin planlanması ve yönetimi %10

İletişim ve Bilgi maliyetleri (talep tahminleri, sipariş süreçleri, üretim programlama maliyetleri) %5

LOJİSTİĞİN ÖNEMİ

Lojistiğin önemi sanayi devrimi ve sonrasında küreselleşme sonucu ortaya çıkmıştır. İşletmelerin benzer teknolojilerden yararlandıkları günümüzde başarı için lojistik faaliyeti önemle ele alınması gereken bir faaliyete dönüşmüştür. Lojistik günümüzde işletmelerin dolayısıyla da ülkelerin rekabetçi üstünlüklerinin ortaya konmasında kullanılan unsurlardan biri haline gelmiştir. Önemi açıkça ifade edilen lojistikte değişimler ve gelişmeler devam etmektedir. Lojistik, bilişim teknolojileri ve gen teknolojileri ile birlikte 21. Yüzyılda dünyada gelişecek üç sektörden biri olarak gösterilmektedir. Lojistik tüm işletmeler için önemli bir fonksiyondur. İşletmelerin lojistik faaliyetler ile hammadde taşımalarını, üretim işlemlerini, müşterilere ürünlerin teslimatını gerçekleştirmeleri söz konusudur.

Lojistiğin önemi aşağıda maddeler halinde özetlenmiştir:

- Hizmet üreten işletmeler dâhil tüm işletmelerde üretim, malzeme akışına dayandığından lojistik temeldir, zorunludur.
- Lojistik pahalıdır. Sıklıkla lojistik maliyetlerin ciroya oranı yüksek değerlere ulaşmaktadır.
- Kârı ve diğer hesaplanan organizasyon performans kriterlerine doğrudan etkilemektedir.
- Tedarikçilerle karşılıklı faydaya dayanan bağlantı kurar.

ELEKTRONİK TİCARET LOJİSTİĞİ (E-LOJİSTİK)

Elektronik ticaret (E-ticaret) günden güne büyümektedir. E-ticaretin genişlemesi iş yapma şekillerini ve ekonomik hayatta bazı faaliyetleri etkilemektedir. E-Ticaretin ekonomik hayatta etkilediği faaliyetler arasında; pazarlama, satış ve promosyon, tedarik, kamu alımları, muhasebe, teslimat ve lojistik vb. sayılabilir. İnternetin günlük yaşamımıza, iş yapma şekillerimiz arasına girmesi ile birlikte yaptığımız pek çok iş elektronik ortama taşınmıştır.

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/lojistik-ilkeleri-ady212u?search=loj101u>